І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 142. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 27-го ЛИПНЯ 1960 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 27, 1960 No. 142. VOL. LXVII.

РЕСПУБЛІКАНСЬКУ КОНВЕНЦІЮ ВІДКРИТО ЗАПЕВНЕННЯМ ПРО МИР І ДОБРОБУТ

ГОЛОВНИЙ ПРОМОВЕЦЬ КОНҐРЕСМЕН ДЖАДД НАГОЛОШУЄ ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ ТА НЕОБХІДНІСТЬ РІШУЧОГО СТАНОВИЩА ПРОТИ КОМУНІЗМУ; ПРОДОВЖУЄТЬСЯ СУПЕРЕЧКА ЩОДО ПЛЯТФОРМИ

Шикаґо. — 25-го липня офіційно відкрито Республіканську Номінаційну Конвенцію в залі Міжнародного Амфітатру. Головну промову виголосив конґресмен із Міннесоти Волтер Г. Джадд, який підкреслював в своїй довгій промові, що республіканці під час дворазового урядування в Білому Домі дали країні і всьому світові мир, а цій країні запевнили добробут. Джадд прийняв виклик демократичного кандидата-номіната сенатора Джана Ф. Кеннеді і більшу частину своєї промови присвятив закордонній політиці. Він ствердив, що ряд Айзенгавера мусів протиставитися СССР, до якого зросту і сили причинилися демократичні уряди ЗДА — Ф. Д. Рузвелта і Гаррі Т. Трумана. На думку конґресмена Джадда виборці щораз більше переконуються в тому, що „треба віддати провід країни, який рішатиме про долю ЗДА, в тривкі, компетентні руки республіканців, які керуються твердими засадами в своїм діянні". Джадд назвав безпідставними закиди демократів, що республіканці спричинили упадок престижу цієї країни в світі, бо до скріплення СССР причинився демократичний уряд Трумана, який 17 разів більше фондів видав на допомогу фермерам за те, що вони садили земні горішки (арахіс), як на продукцію ракет. Республіканці мусіли в шістьох роках надробити те, що СССР продукував 12 років. Айзенгавер закінчив війну в Кореї, і пізніше 6 разів не допустив до вибуху нової війни. Це демократи дали комуністам вільну руку на Балкані, погодилися на поділ Польщі, віддали СССР Східню Німеччину і залишили Берлін, відтятий від Заходу. Конґресмен Джадд заявив, що республіканці вестимуть рішучу політику проти комунізму, де б він не старався ширити неспокій та погрожувати війною. Щодо внутрішньої політики, то 68 мільйонів затруднених — це найкраща відповідь демократичним критикам, і це свідчить, що в країні панує добробут. В справі закордонної політики конґресмен Джадд заявив: „Ми ще раз стверджуємо нашу рішучість, обороняти нашу безпеку і волю, дотримувати наші зобов'язання у відношенні до союзників і то всякими жертвами і найбільшими коштами, і заявляємо, що ніколи не скапітулюємо перед силою і погрозами". ЗДА боронитимуть Берліну, Формози та всіх інших місць, загрожених комунізмом. В справі іміґрації головний промовець заявив, що треба принаймні подвоїти теперішні квоти нових іміґрантів, і треба також змінити стару з 1920 року квотову систему, яка зовсім є перестаріла. Нові іміґранти повинні прибувати до цієї країни на основі своїх індивідуальних здібностей, а не на основі квот із окремих країн. В справі соціяльного забезпечення, до Джадд обіцяв поширити його на ті категорії робітників, що ще тепер із нього не користають. В справі лікарської допомоги старшим особам, головний промовець не зайняв ясного становища. З його заяви виходить, що він є в основ проти того, щоб ця допомога відбувалася для всіх тих, як користають із соціяльного забезпечення. Боротьба за виборчу плятформу ведеться далі, бо Ніксон домагається сильнішого пункту про оборону громадянських прав.

Конвенцію відкрив голова Республіканського Крайового Комітету сенатор Трастон Б. Мортон, атакуючи гостро „молодого сенатора Джана Кеннеді" і його „добродійну для всіх виборчу плятформу". Сен. Мортон заявив, що Республіканська Конвенція „наймене такого кандидата, який ніколи не буде оправдуватися і не буде висловлювати жалю в імені ЗДА для СССР Нікіти Хрущова". Ці слова відносяться до сен. Кеннеді, який склав був заяву, що треба було виправдатись перед ТССР після випадку з літаком У-2. Сенатор Мортон казав, що демократи стільки наобіцяли в своїй виборчій плятформі, що треба б річно збільшити федеральний бюджет на 15 - 20 більйонів долярів, коли б вони бажали здійснити ці обіцянки „Дійсно фантастична демократична плятформа зобов'язується створити такий уряд, який дбатиме про потреби кожної людини і про її люксус, але той уряд контролюватиме наше приватне життя і нашу поведінку немов якийсь цар". Привітальну промову виголосив іллинойський губернатор Вілльям Дж. Страттон, який закликав Республіканську партію „злізти з великого коня" та вести виборчу кампанію серед найширших кол виборців. Вітав Конвенцію і шикаґовський посадник Ричард Дейлі. В передполудневій сесії вибрано провід Конвенції та різні Комісії. У вечірній сесії, на якій відбулася так звана „Презентація Линколна", (100 років тому в Шикаґо Линколн був найменований на кандидата на президента), промовляли конґресмен Леслі Арендс, кандидат на сенатора Семюл Вітвер і колишній президент 86-літній Герберт Гувер. Сенатор Беррі Ґолдвотер говорив про нові сенаторські кандидатури, а після нього промовляв тимчасовий голова Конвенції Сесіл Андервуд. Найважливішим пунктом був виступ головного промовця конґресмена Волтера Г. Джадда з Міннесоти. Журналісти підкреслюють, що на цій конвенції немає такого „духа перемоги", який панував в 1952 і 1956 роках, коли особа Айзенгавера запевняла партії успіх. Виявляється роздвоєння в партії, яке воно було і є серед демократів внаслідок пункту про охорону громадянських прав, який заторкує південні стейти. Деякі стейтові республіканські провідники вже тепер побоюються, чи їм вдасться здобути стейтових електорів для партії. Журналісти порівнюють цьогорічну Республіканську Конвенцію з тією Конвенцією, що була 32 роки тому, на якій в 1928 році найменований був Герберт Гувер. І тоді президентом був республіканець, який не кандидував (Кальвін Кулідж); і тоді був і тепер є тільки один кандидат, а Конвенція мала тільки прийняти плятформу і затвердити віце - президента; для повного порівняння треба згадати, що і Гувер і Ніксон є з Каліфорнії і обидва є квейкрами; обидва є більше відомі з своєї фахової праці як із своїх промов, і обидва кандидують проти католика-демократа. В 1928 році Гувер виграв був вибори, а як буде цього року, покаже день 8-го листопада.

Головні дійові особи в першому дні Республіканської конвенції в Шикаґо. Вгорі: конґресмен Волтер Джадд виголошує свою ключову промову. Внизу, від ліва: сенатор Т. Б. Мортон, голова Крайового Республіканського Комітету, відкрив конвенцію та прочитав список її тимчасових провідників. Ричард Й. Дейлі, посадник Шикаґо, і Вільям Б. Страттон, губернатор стейту Іллиной, вітали конвенцію.

Президент не хоче виявити своєї думки в справі порозуміння Ніксона з Рокефеллером

Нюпорт, Ровд Айленд. — Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті відмовився скласти заяву в справі того порозуміння щодо змісту республіканської виборчої плятформи, яке заключив був віце-президент Ричард М. Ніксон із нюйоркським губернатором Нелсоном А. Рокефеллером. Так само Гаґерті відмовився сказати, кого Президент хотів би мати за кандидата на віце-президента. Гаґерті заявив, що це є справа Ніксона вибрати собі свого найближчого співробітника, з яким найкраще міг би пізніше співпрацювати. Секретар Білого Дому постійно говорив „ні", коли журналісти бомбардували його запитами, чи Президент погоджується з тим, що Ніксон прийшов до порозуміння з Рокефеллером, який часто критикував дотеперішню політику Айзенгавера.

Шикаґо і Ню Йорк завершили відзначування Тижня Поневолених Націй публічними маніфестаціями

Цілий ряд американських міст і місцевостей, між ними дві великі метрополії — Шикаґо і Ню Йорк — завершили відзначування Тижня Поневолених Націй великими публічними маніфестаціями в суботу і неділю 23 і 24-го липня. В Шикаґо маніфестація відбулася в суботу, 23-го липня о год. 2-гій по полудні в Ґрент Парку та з участю понад 10,000 осіб, як стверджує місцева американська преса. Маніфестацію проводив конґресмен Пуцінскі, а з відповідними промовами виступили сенатор Грушка, колишній конґресмен Керстен і о. Бравн, довголітній парох американської католицької колонії в Москві. Під час маніфестації між почесними гостями на трибуні були м. і. президент УКК Д. Галичин, що перебуває в Шикаґо на конвенції Республіканської партії, голова Антибольшевицького Бльоку Народів Ярослав Стецько і Іван Дужанський, заступник голови стейтового Комітету для відзначення Тижня Поневолених Націй. У мистецькій програмі маніфестації виступила м. і. оркестра під дириґентурою проф. Барабаша та хор національностей під дириґентурою проф. Микитина. На маніфестації були представники усіх названих в конґресовій резолюції поневолених Москвою націй. Наступного дня в неділю 24-го липня, тут відбувся великий пікнік парафії св. Миколая, під час якого також була згадка про Тиждень Поневолених Націй. З промовами на пікніку, в якому взяло участь коло 10,000 осіб та прибуток з якого був призначений на завершення будови парафіяльної школи св. Миколая, виступали о. ігумен М. Ваврик, о. Ждан, обидва ЧСВВ, та Д. Галичин. Програмою проводив Ів. Дужанський.

В суботу, 23-го липня ввечері, з нагоди побуту голов. предсідника УНСоюзу Дмитра Галичина на Республіканській конвенції в Шикаґо, тут відбулися збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, в яких взяло участь 52 делеґати. Проводив нарадами голова Комітету гол. радний Т. Шпікула, а актуальні справи УНСоюзу реферував Д. Галичин.

В Ню Йорку маніфестація з нагоди Тижня Поневолених Націй відбулася в неділю, 24-го липня по полудні в тільки частинно заповненій залі Мангеттен Сентер. Проводив маніфестацію голова стейтового комітету для відзначення Тижня Поневолених Націй п. МекКормик, а головну промову виголосив один з асистентів голови Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій. Була також мистецька програма у виконанні поодиноких національних груп.

В АМЕРИЦІ

● **Між кандидатами на пост віце - президента** є багато осіб, між якими згадують: Генрі Кебота Ладжа, Трастона Б. Мортона, Фреда Сітона, Філіпа Г. Вілкі, Еверетта МекКінлі Дірксена, Волтера Г. Джадда, Беррі Ґолдвотера, Джералда Р. Форда, Джана В. Бирнса та інших. Покищо не є відомо, кого собі вибере на заступника найменований республіканський кандидат на президента.

● **В Брукліні**, Н. Й., при вулиці Ґрін в неділю 24-го липня завалилася одна стіна в дерев'яній протестантській церкві, що спричинило упадок даху. В церкві було 12 осіб, в тому 4 дітей, які вікном вилізли з церковного будинку, бувши тільки легко поранені. На місце цього випадку прибули негайно лікарські амбуляиси і відділ пожежної сторожі, який забезпечив будинок, щоб не було дальших нещасливих випадків.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК В ОН ДОКАЗУЄ СОВЄТСЬКЕ РОЗБИШАЦТВО.

Американський амбасадор в ОН Генрі К. Ладж представив Раді Безпеки окрему мапу, на якій показано, де і якими розбишацькими методами большевики збили американський літак RB-47. Ладж твердив, що таємні американські апарати на терені Англії слідкували за напрямом того літака впродовж цілого його лету. Совєтський напад на той літак над міжнародними водами назвав Ладж „злочинним і безоглядним актом розбишацтва".

НАЙБІЛЬШУ СИЛУ В СВІТІ СТАНОВЛЯТЬ МОРАЛЬНІ ВАРТОСТІ — ТВЕРДИТЬ ГЕРБЕРТ ГУВЕР, З'ЯСОВУЮЧИ ПОНЯТТЯ АМЕРИКАНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

Шикаґо. — „Дивлячись взад на довгі роки мого зацікавлення національними проблемами, я прийшов до переконання, що моральні сили і певні сили, що охоплені душею Америки, важливіші від усіх інших проблем, бо вони становлять основу для розв'язки тих всіх проблем" — твердив Герберт Гувер, сьогодні вже 86-літній бувший президент З'єдинених Держав Америки, промовляючи до Республіканської конвенції минулого понеділка, 25-го липня. Цей сідоголовий державний муж і мислитель звернув увагу, що Америка сьогодні „стоїть в обличчі найбільшої загрози з-за моря в цілій її історії", як і в обличчі багатьох домашніх проблем, до найбільших з яких він зараховує замітний упадок моралі. „Америка сьогодні є в загрозливому моральному занепаді. Впродовж останніх 14 років після закінчення Другої світової війни, наша статистика виказує, що більші злочини в тих роках збільшувались три рази швидше, ніж збільшувалось населення країни" — твердив Гувер. Такий розвиток він пояснює тим, що кожна війна приносить моральний занепад, але тепер до того морального занепаду причиняється постійно безбожницький большевизм, що взагалі не визнає жадної моралі. Свою аморальну отрую защеплюють комуністи іншим у своїй змові знищити світ. Тепер комуністи пропаґують ще одну отрую — твердив Гувер. Комуністи вмоляють в інших, що любов батьківщини, гордість народу на його історію, його ідеали і його досягнення є поганим націоналізмом. Релігійні організації і виховні товариства намагаються і причиняються до припинення морального занепаду нашої молоді. Їхня праця заслуговує на максимальну підтримку і допомогу. Але в американському житті є ще одна сила, яка може в цьому вітально допомогти. „Ця нація потребує відродження великої духової сили, що її послаблено цинізмом та поганими чужими впливами. Якщо хочете, ви можете назвати цю силу американським націоналізмом. Але існує рід американського націоналізму, що не є ані ізоляціонізмом, ані аґресією, але який охоплює глибокий спротив проти нещасть дома і закордоном. Це є рід націоналізму, що признає зміни в світі та вимагає, щоб ми зустрічали їх засобами, скерованими на майбутнє. Духова сила, про яку я говорив, міститься в одному слові. Це слово — це Америка. Ми не вживаємо того слова тільки як географічного поняття. Колись і навіть тепер для мільйонів американців це слово нагадує все минуле нашої країни. Слово Америка пригадує, що впродовж понад 300 років мільйони людей причалювали до наших берегів, шукаючи захисту перед опресією. Для тих мільйонів слово Америка означає єдину на землі цивілізацію, досягнену злиттям досягнень десятків націй. Впродовж цілих століть слово Америка для величезних мас людей по всьому світі було прапором надії, більшої безпеки в житті та більшої волі". — твердив у своїх виводах бувший президент Гувер, звертаючи увагу на ті всі шляхетні націоналізми в світі, що підносять прапор боротьби за волю і незалежність своїх народів, за мир і добробут для них. Такий націоналізм він рекомендує і для Америки, бо вважає його за ту моральну силу, яка може не тільки припинити дальший занепад, але і піднести Америку на висоту її завдань в теперішньому загроженому змовою аморального большевизму в світі.

Люмумба настоює на відкликання всіх бельгійських військ з цілого Конґа

Об'єднані Нації. — Прем'єр Конґа Патріс Люмумба заявив на пресовій конференції в минулий понеділок 25 ц.м., що всі бельгійські війська з цілого Конґа повинні „якнайшвидше" бути відкликані та що після того „впродовж п'ятьох хвилин" настане спокій. Він заперечив, наче б бельгійці мали право користування трьома базами в Конґо за конґолійсько-бельгійським договором про співпрацю з 29 червня ц.р., бо — мовляв — самі бельгійці „знищили" той договір, який ніколи не став правосильний, не бувши ратифікованим ані Бельгією ані Конґо. Люмумба заповів, що він має замір відвідати президента Айзенгавера, щоб скласти йому подяку за отриману від Америки поміч та що має визначену нараду з державним секретарем Гертером. Після того він мабуть поїде до Канади. На цілу низку інших запитів журналістів Люмумба не відповів, або відповів виминаюче. Так напр. він не дав ясної відповіді щодо договору з американським концерном про розбудову конґолійських природних багатств, заявивши спершу, що в цій справі відбулись тільки „інформаційні розмови" та перейшовши до денного порядку над заввагою, що з американського боку повідомлено про підписання конкретного договору.

ЗДА ВИМАГАЮТЬ МІЖНАРОДНОГО СЛІДСТВА В СПРАВІ ЛІТАКА РБ-47

ЛАДЖ ЗАКИДАЄ СОВЄТАМ ШУКАННЯ ПРЕТЕКСТУ ДЛЯ АҐРЕСИВНОЇ ВІЙНИ.

Об'єднані Нації. — Амбасадор ЗДА при Об'єднаних Націях, Генрі Кебот Ладж закинув Совєтам на Раді Безпеки 25-го липня ц. р., що они шукають претексту для поведення аґресивної війни і для цієї цілі служило теж злочинне зістрілення американського літака РБ-47 над міжнародними водами в дні 1-го липня ц. р. Рада Безпеки продовжувала свої наради над совєтською скаргою, що це Америка перевела новий акт „аґресії", порушивши літаком РБ-47 совєтські територіяльні води. Відповідаючи совєтському віце-міністрові закордонних справ, Алексєєві Кузнєцову, Кебот Ладж показував на мапі докладний курс, що ним летів літак РБ-47. Він знаходився у віддалі 50 миль від совєтського кордону, коли совєтський стежний літак заатакував його і намагався збити його з шляху та заґнати над совєтські води. Американський літак старався оминути це і летіти півколом, дійшовши до совєтського кордону найближче на віддаль 30 миль. Літак РБ-47 був весь час під радарною обсервацією і тому можна було докладно визначити його курс. Кебот Ладж твердив рішуче, що всі совєтські оскарження на адресу ЗДА щодо шпигунської місії літака РБ-47 і порушення ним совєтських територіяльних вод — це злобна видумка. Він вказував на нехіть большевиків погодитись на міжнародне розслідування цієї справи, саме, як на доказ, що Совєти знають, що таке обслідування виявило б злочинність акції Москви. „Знаємо, що Совєти брутально підбили тисячі квадратних миль краю і мільйони народу під своє панування. А тепер, і то не вперше, вони переводять акт піратства над широкими водами. Можете бути певні, що уряд ЗДА протиставиться кожній спробі Совєтів поширити своє володіння на широких водах і що ніколи не погодиться на піратство в ніякій формі, без уваги на димову заслону, за якою переводились би піратські акти. Багато людей в багатьох країнах здивовані нині і зажурені останньою поведінкою Совєтського Союзу і вони запитують, чи совєтські лідери фактично не шукають претексту для війни. Люди запитують це". Кебот Ладж гострими словами натаврував постійне погрожування большевиками володарями, що вони бомбардуватимуть країни вільного світу ракетами. Атомова війна — надто поважна справа — казав він — щоб вона була знаряддям пропаґандивних погроз. Представник ЗДА переконаний, що Рада Безпеки засудила б Совєти за цей останній акт піратства. Проте Америка не хоче дальшого загострювання відносин і атмосфери і тому зголошує на Раді Безпеки резолюцію, яка вимагає створення слідчої комісії з представника ЗДА, СССР і такого третього члена, на якого погодяться ці обидві безпосередньо заінтересовані країни. Далі в резолюції Кебота Ладжа говориться про переказання справи літака РБ-47 Міжнародному Трибуналові в Гаазі для безпристрасного осуду. — Василій Кузнєцов з місця відкинув цю пропозицію, повторив давні закиди щодо шпигунської місії літака РБ-47 і переведення ним „провокаційної аґресії" та назвав всі заяви Кебота Ладжа „фабрикацією і фальсифікацією". — Представник Англії сер Пірсон Діксон солідаризувався з Керботом Ладжем. Він ствердив, що всі англійські дані доказують, що літак РБ-47 ніколи не був ближче до совєтської території, як за 30 миль. Англійський представник вказав на совєтські тральники і підводні човни, які з явно шпигунськими цілями крутяться біля англійських берегів. Проте англійці ніколи ніодного з них не затопили. Він назвав американську резолюцію поміркованою і спокійною і заявив свою підтримку для неї. Представник Франції Арман Берар звернув увагу, що в минулому тижні Совєти говорили про аґресію Бельгії проти Конґа та про аґресію Америки проти Куби. Тепер Кузнєцов 38 разів ужив знову слова аґресія, якої ніби допустились ЗДА проти Совєтів. Французький представник запитував, як-то так, що західні держави не займаються нічим більше, як тільки аґресіями. Але — сказав він — часто повторювана брехня не стає правдою. Берар дивувався чому большевики поспішились із зістріленням американського літака над морем, де нема сліду після переведеної ніби-то аґресії, а не почекали, поки той літак не залетить над совєтську територію, щоб його щойно там збити. У висновку французький дипломат заявив, що його совєтські арґументи ніяк не переконали. — Після того засідання Ради Безпеки перервано до вівтірка 26 ц. м.

Іран визнав Ізраїль

Тегеран. — Іран офіційно визнав державу Ізраїль і погодився на обмін дипломатичними репрезентаціями. Насправді Іран від року втримував з Ізраїлем торговельні взаємини. Вістка про це викликала гостру реакцію збоку Арабської Ліґи, яка бойкотує Ізраїль і визнає за свою головну ціль — знищення ізраїльської держави та поворот до Палестини арабських втікачів. З посеред мусулманських держав до цього часу тільки Туреччина визнала була Ізраїль і з цього приводу вислухувала вічні докори від арабських країн, головно Єгипту.

У СВІТІ

● **В Ірані** генеральний військовий прокуратор виявив, що 146 старшин іранської армії були арештовані й засуджені на тайних військових розправах за зловживання військовими фондами, фальшівництва та хабарництва у зв'язку з військовою бранкою. Між засудженими було 5 генералів і 58 полковників.

● **Бельгійський король Бодуен**, промовляючи через радіо до народу з нагоди роковин бельгійської державної незалежности, проголошеної 21 липня 1831 року, гостро таврував уряд Конґа, якому Бельгія признала 30 червня ц. р. самостійність, що той, замість старатися опанувати бунт у своїй армії та встановити законний порядок, скинув усю вину на бельгійців і почав під'юджувати збунтованих вояків, внаслідку чого прийшло до масових вбивств, грабежей і насилування білих жінок.

● **В Англії** покликана урядом до життя державна комісія фахівців - лікарів і представників центральних суспільних організацій, яка впродовж більше року студіювала проблему штучного запліднювання, проголосила звіт, за яким визнає такі забіги асуспільними. Проте вона вважає, що це не є кримінальний злочин. Одинаково Католицька, як Англіканська Церкви домагаються законної заборони штучного запліднення. За останніх 20 років було в Англії 1,150 породів внаслідку такого забігу.

● **Равль Кастро**, брат кубинського диктатора, військовий ського диктатора, військовий кубинських збройних сил, комуніст, закінчив у Москві свої відвідини, під час яких він тайні наради з Хрущовим про поміч, якої Куба Кастрів хоче від большевиків. Він виїхав до ЧСР, де підписав умову про доставу Кубі зброї з чеських фабрик. Равль Кастро, виїхавши до Европи зголив бороду і зодягнувся в пристойну уніформу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Нова роля Об'єднаних Націй

Це вже стара правда, що Об'єднані Нації не склали іспиту, як порядкуючий у світі чинник. Вони не всилі розв'язати ні одної великої міжнародної проблеми, бо з одного боку Совєти паралізують кожну конструктивну постанову своїм „вето" на Раді Безпеки і своєю самоволею, що не рахується ні з якими міжнародними рішеннями, а з другого боку зріст числа „невтральних" членів Об'єднаних Націй уже близько до 30 утруднює можливість осягнути кваліфіковану більшість для кожної резолюції, що займає ясне становище в нинішній холодній війні. Таким чином Об'єднані Нації зійшли виключно до ролі терену для дипломатичних розмов, стали координуючим центром різних спеціяльних агенцій та установою „на всякий випадок".

Справа Конґа — саме один такий несподіваний випадок, коли потрібна активність Об'єднаних Націй. Хоч на засіданні Ради Безпеки 14-го липня ц. р. стався той рідкий в історії Об'єднаних Націй виїмок, що ЗДА і СССР голосували разом за висланням до Конґа під прапорами ОН міжнародного війська, яке встановило б у тій країні лад, проте дуже швидко знову виявилось, що єдиною тривкою і надійною опорою для Об'єднаних Націй є тільки Америка. Погрози Хрущова вислати до Конґа на власну руку совєтські війська — всупереч домовленню, що ситуацією в тій країні мають зайнятися виключно Об'єднані Нації і що ні одна великодержава не братиме безпосередньої участи в збройній експедиції — створили загрозу, що Конґо може перетворитися в нову Корею. Якщо цього не буде і якщо скінчиться тільки на шантажевих вибухах большевицького ватажка, якому закрутилась голова від успіхів, то знову таки єдину заслугу в цьому матимуть ЗДА, які заповіли, що не допустять до такої совєтської авантюри. Генеральний секретар Даґ Гаммершилд відклав відлет до Конґа, бо його прем'єр Люмумба прилетів до Ню Йорку шукати тут зрозуміння для своїх ідей. Добре, що Люмумба перестав вже страшити ОН і вільний світ Совєтами — це влегшило Гаммершилдові розмову з ним.

Але генеральний секретар ОН не вважав до цього часу за відповідне чи доцільне затаврувати з свого високого становища вуличного тону, введеного у міжнародні відносини кремлівськими верховодами, образи, роблені ними на адресу голов інших держав, і постійні погрози, включно з останньою погрозою обстріляти Америку ракетами, якщо вона перевела б інтервенцію на Кубі. Безсилля Об'єднаних Націй вплинути на поліпшення міжнародного клімату і їх роля обсерватора супроти таких авантюрників, як Фідель Кастро чи Люмумба, обнижує престиж Об'єднаних Націй навіть в очах конґолійських муринів.

Прихильники Об'єднаних Націй мають у випадку Конґа новий доказ, що ця міжнародна установа таки потрібна й корисна. Можливо, що дійсно Об'єднаним Націям вдасться врятувати ту країну від хаосу, розвалу і нового колоніяльного стану. Але це буде заслуга в першу чергу — Америки, яка свій авторитет, своє летунство, техніків і харчі віддала до послуг рятунковій місії Об'єднаних Націй в Конґо. Рішуча, як досі, політика ЗДА могла б піднести й повагу Об'єднаних Націй, які тоді менше оглялися б на Москву та її псевдо - невтральних поплентачів. Совєти є вічною загрозою для Об'єднаних Націй, — З'єдинені Держави їх єдина ґарантія існування.

Спекуляція в Совєтськім Союзі

Протягом останніх тижнів у совєтській столичній і провінційній пресі появляються щораз нові статті на тему спекуляції харчовими продуктами на т. зв. колгоспних ринках, де дозволено не тільки колгоспам, але й окремим колгоспникам продавати надвишку їхніх продуктів.

Спекуляція на цих колгоспних ринках пожвавилась особливо тепер, літніми місяцями, після появи нової городовини і ранніх овочів — черешень, вишень, полуниць, аґрусу і т. п. Як виявляється з окремого обслідування - рейду, проведеного 12-членною бриґадою редакції „Ізвєстій" на московських калгоспних ринках, звідомлення з якого опубліковане 12-го липня, ці ринки перейшли здебільша під „колективне" керівництво різного роду спекулянтів. Нічого спільного з колгоспами не мають вони, наживають величезні гроші на перепродуваних ними продуктах колгоспів, колгоспницьких присадибних ділянок та городів індустріяльних робітників і пенсіонерів. Торгують на цих ринках, чи пак, за совєтською термінологією, виступають у ролі спекулянтів інженери машинобудівельних заводів, жінки емеритованих офіцерів, пенсіонери, керівники збіжжевих баз, керівники технікумів, ревізори трамвайно-автобусових управлінь, а найбільше т. зв. процентники, тобто особи, які торгують „з доручення" різних таємничих „хазяїв", що воліють особисто на ринках не показуватися. Подібна ситуація, як виходить із друкованих у совєтській пресі листів і дописів, існує також по містах інших республік, як, наприклад, у Києві, Харкові, Ростові, Калініні та ін.

Ціни на продавані на „колгоспних" ринках продукти, звичайно, спекулятивні. Так, кілограм полуниць коштує 25 рублів, значить $2.50, за неофіційним або $6.22 за офіційним курсом. Такі ж самі високі ціни мусить платити підсовєтське населення й за інші свіжі овочі та городину.

Закликаючи до боротьби з спекулянтами і жадаючи супроти них адміністративно-поліційних репресій, совєтська преса не входить в причини виникнення і впертого безперебійного існування в Совєтському Союзі таких явищ, як спекуляція харчовими продуктами і товарами щоденного вжитку, існування „чорного ринку" і т. п. Не з'ясовують совєтські чинники навіть хоч би й натяком парадоксального факту, що всі оті чорні ринки і різного роду спекуляції існують сьогодні, через 15 років після закінчення війни ще тільки в Совєтському Союзі і в країнах деяких „народних демократій", де вони стали невід'ємною складовою частиною „будівництва соціялізму".

У Великій Совєтській Енциклопедії спекуляцію визначається, як „скуповування та перепродування товарів по підвищених цінах" і водночас стверджується, що „спекуляція широко розповсюджена в капіталістичних країнах, де вона є одним із леґалізованих способів збагачування коштом трудових прибутків робітників, службовців і селян". Алярми совєтської преси про наявність широко розповсюдженої спекуляції в Совєтському Союзі і заклики до боротьби з нею переконливо доводять, що єдиними країнами, в яких ще існує спекуляція, є Совєтський Союз і країни комуністичного бльоку, значить, що вони є країнами широкого державного й приватницького визиску робітників, селян і службовців з допомогою спекуляції, створюваної і втримуваної самою ж таки комуністичною системою.

ВИБІР ПРЕЗИДЕНТА

Цього року відбуваються президентські вибори. Вибори в Америці відбуваються другого вівтірка в місяці листопаді, що цього року припадає 8-го листопада.

Дехто гадає, що того самого дня вибиратимуть не тільки конґресменів, сенаторів та інших виборних урядовців, але й президента та віце - президента. Так воно не є, бо вибори цих двох найвищих державних достойників є посередні і, згідно з Конституцією, відбуваються через так званих електорів.

Президента і віце - президента вибирає нечисленна у відношенні до 180 мільйонів населення група людей, цього року 537. Ця група називається Колеґією Електорів, яких вибирають стейти.

Кожний стейт має стільки електорів, скільки має конґресменів і сенаторів. Наприклад, стейт Ню Йорк цього року має 45 електорів, найбільше з усіх інших стейтів. Стейти Аляска, Делевар, Гаваї, Невада, Вермонт і Вайомінґ мають тільки по 3 електори, бо мають стільки сенаторів і конґресменів.

Електорів визначають політичні партії на своїх конвенціях. Електором не може бути ані член Конґресу, ані федеральний урядовець. В даному стейті всіх електорів дістає та партія, якої кандидат на президента дістав більшість голосів. Наприклад, якщо республіканський кандидат на президента матиме в стейті Ню Йорк більшість голосів, тоді всі 45 електорів цього стейту дістануться Республіканській партії.

Президентська виборча картка в деяких стейтах має тільки прізвища електорів. Інші стейти друкують не тільки прізвища електорів, але й імена кандидатів на президента і віце - президента. Але є й такі стейти, в яких на виборчих картках подають самі тільки прізвища кандидатів на президента і віце-президента. Всі ці три випадки мають те спільне, що виборці вибирають тільки електорів.

Вибрані електори з'їздяться до столиці свого стейту після другої середи в місяці грудні і переводять голосування. Цього року відбудеться воно 19-го грудня. Висліди голосування, потверджені губернаторами стейтів, мають бути вислані поруч. поштою до президента Сенату. Коверти з цими вислідами відкриють на спільному засіданні Сенату і Палати Репрезентантів 6-го січня. Президент Сенату проголосить вибраними на президента і віце - президента тих кандидатів, які дістануть більшість голосів, — принаймні 269. Через два тижні після того, 20-го січня відбудеться інавґурація президента і віце - президента.

Отже, кандидат на президента в дні виборів може дістати в загальному більшість голосів, але може не здобути становища президента від електорів, більшість яких підтримують іншого кандидата. Такий випадок стався 1888-го року, коли демократичний кандидат Гровер Клівленд дістав у виборах 5,540,050 голосів, але під час голосування електорів — тільки 168 голосів, а республіканський кандидат Бенджемін Гаррісон, хоч мав 5,444,337 голосів, виграв вибори, бо за нього голосували 233 електори.

Може трапитися й таке, що ні один із кандидатів не здобуде більшости в електорському голосуванні. Так було в 1800 р., коли і Томас Джефферсон і Аарон Бирр дістали по 73 голоси. Тоді справу вибору президента вирішує Палата Репрезентантів, а Сенат вибирає віце - президента. Палата робить це таким способом: конґресмени кожного стейту вибирають по одному делеґату, які опісля сходяться і вибирають президента. Кожний стейт має в цьому випадку тільки один голос. Сенатори (тепер є їх 100) більшістю голосів вибирають віце - президента.

Коли б це трапилося тепер, то в дійсності про вибір президента рішала б більшість 26 осіб, бо всіх стейтів є 50, а віце - президента могла б вибрати більшість 51 сенатора. Однак при існуванні лише двох великих партій така можливість майже виключена. В 1824-му році, коли в ЗДА існувало багато партійних груп, було аж чотири кандидати: Джан Квінс Адамс, Анджельо Джексон, Генрі Клей і Віллям Г. Крофорд. Ніхто з них не міг дістати необхідної більшости, і переміг Адамс, здобувши більшість від Палати Репрезентантів.

М. Ковальський

ЯК СОВЄТИ КУПУЮТЬ СИМПАТІЇ

Останнє число совєтського збірника „Вопросы Экономики", отримане закордоном, містить велику статтю про те, скільки й кому СССР видав кредитів на підставі принципу „допомоги недорозвиненим країнам". Загальна сума цих кредитів становить 7, 617,000-000 рублів.

Цю суму автор статті розподіляє по країнам так:

Індія отримала 2,680 мільйонів рублів, Індонезія — 1,427 млн.; Об'єднана Арабська Республіка (Єгипет і Сирія) — 1,100 млн.; Афґаністан — 400 млн.; Арґентина — 400 млн.; Цейлон — 120 млн.; Ірак — 550 млн.; Етіопія — 400 млн.; Ґвінея (новопостала африканська держава) — 140 млн. і Куба — 400 мільйонів рублів.

Цікаво відзначити, що в цьому переліку не згадано допомоги комуністичному Китаєві, як також не згадано держав - сателітів і Східньої Німеччини. Розуміється, висота постійних кредитів для комуністичного Китаю не виходить поза межі кабінетів ЦК КПСС, бо вона пахне мільярдами. І з Китаю Совєти тягнуть значно менше, ніж вони витягають із сателітів і Східньої Німеччини. Вони почали були розробляти багаті поклади кольорових металів у Сінґ-Кіянґу (китайський Туркестан), але протягом років китайці висилають туди все нові й нові хвилі своїх сформованих спеціялістів і все більше розвивають сітку доріг, щоб вивозити на схід, до себе, видобуті породи. В той же час вугільна індустрія Польщі і Шлезьку левину долю свого видобутку віддає Совєтам по дуже низьким цінам. А чеська, німецька й почасти польська металюрґія так само мусить спрямовувати свою продукцію до СССР. Отже із своїх „позичок" сателітам Совєти користають з великою вигодою.

Про ці вигоди не забувають Совєти і в „недорозвинених країнах". В Індії це вони будують кілька металюрґійних комбінатів. В Афганістані будують все: фабрики, шляхи, летовища. В Єгипті це вони взялися будувати Асуанську дамбу-греблю з усім її гідравлічним устаткуванням.

Як подає автор згаданої статті, ці кредити уділено з 2,5% на дуже довгі терміни. Отже, сполучено дві цілі: мирна пропаґанда Совєтів і витиснення капіталів вільного світу з цих країн, а подруге — вигода, бо туди пливе совєтська техніка і устаткування, вироблене в СССР (головним чином в Україні). А ця техніка і устаткування — це ж кредит.

Цікавим фактом у списку країн, яким допомагають Совєти, є те, що Куба отримала 400 мільйонів рублів допомоги. Тепер ясно видно, для чого недавно їздив туди Мікоян. Дуже теж цікавим фактом, що показує тенденцію Москви відірвати Кубу від економіки ЗДА, є коротка замітка в „Радянській Україні" з 20 травня ц. р. ,в якій читаємо:

„Колектив Кобиляцького цукрозаводу успішно виробляє цукор з тростини, яка надходить з далекої Куби. Протягом чотирьох місяців це підприємство дало 81,000 центнерів тростинного цукру, набагато більше від запланованого. За минулі дні травня працівники виробили кільки десятків тисяч центнерів нової продукції". ,

Розшифровуючи цю замітку, стверджуємо, що цукрова тростина почала надходити з Куби десь у січні 1960 року, що відповідає часові подорожі Мікояна. Отож, Москва купує у Куби тростину за ціну, розуміється, вигідну для неї і переробляє її де? Та ж на Україні, яка із своїх власних цукрових буряків виготовляє 70% усієї совєтської продукції! На Україні, якій та кубинська тростина потрібна, як торішній сніг! Але Совєтам треба здобути симпатії в уряді Фіделя Кастра і нашкодити економіці ЗДА.

Так купуються симпатії і так робиться пропаґанда!

Ір. Вири

УКРАЇНЦІ У ВІДНІ

Австрія, яка в 1945 році знову стала самостійною державою, а після мирового договору 1955 року проголосила в своїй конституції статус вічного невтралітету, була колись нашою ширшою батьківщиною. Правда, не всіх українських земель, але — за часів австро - угорської монархії до 1918 року — батьківщиною Галичини, Буковини та Підкарпаття. Всі ці частини України звертали свого часу очі до столиці імперії, до Відня, і від 1907 року, від часу введення загального виборчого права, висилали до парляменту своїх послів. Тут був форум боротьби проти польонізації Східньої Галичини, центр культурного життя поза межами рідного краю, терен, де працював Ів. Франко, Михайло Драгоманів, Ів. Пулюй, Ярослав Окуневський, Роман Сембратович, Зенон Кузеля, Володимир Старосольський, Микола Чайківський та ціла плеяда українських діячів, які відіграли рішальну ролю в розвитку та оформленні української нації та її державности. У Відні був осідок українського парляментарного клюбу, мали тут свою станицю Українські Січові Стрільці, Український Червоний Хрест, працював під час першої світової війни Союз Визволення України. Отже, Відень був надзвичайно важливим культурно - політичним центром українства поза межами рідних земель, а це виявилось у важливих культурних цінностях, які ще й досі знаходяться в його мурах.

Історичний розвиток цього культурного українського центру поза межами рідних земель, без аспірації на вичерпання теми, можна поділити на кілька строго відмежованих характеристичних періодів.

Перший період, який ми назвали б періодом структурального творення, характеризується творенням українських організацій до вибуху першої світової війни. Членами тих організацій були нечисленні урядовці, студентство високих шкіл та численне вже тоді робітництво. Вже 1868 року закладається за почином Наталя Вахнянина віденська „Січ", якій прийшлося відіграти надзвичайно важливу ролю в українськім національнім життю. Було це перше на терені західніх земель товариство, яке ясно поставилося проти кацапщини на суто українському становищі. Це було почином лютих нападів москвофілів, які не щадили доносами та полемікою у своїх часописях. Приходить до світлого розвою товариства в 70-их роках під впливом М. Драгоманова та О .Терлецького, до створення величавої на ті часи бібліотеки та ряду імпрез та видавництв. Січ начислює тоді коло 200 членів, видає 1874 року Співаник для господарських діточок Ю. Федьковича, історію Маркевича, популярні видання поезій Шевченка і т. д. „Січ" нав'язує зв'язки з слов'янськими організаціями і відіграє першу ролю в українськім національнім життю в Галичині аж до року 1896, коли провід в академічнім життю переходить до „Академічної Громади" у Львові. Важливу ролю відіграли товариства також під час сецесії українського студентства з львівського університету в 1901 році, коли то стало центром усього академічного життя.

В тім часі, нав'язує „Січ" тісні зв'язки з робітничим товариством „Поступ", у виділі якого засідало відтоді 2 - 3 академіки. Майже щонеділі відбувалися тут звіти та дискусії, зокрема величаво відбувся концерт на честь М. Федьковича. Робітництво живо займається театральними виставами і пильно користає з бібліотеки „Січі" та своєї.

Цей живий рух українських організацій набуває зовсім іншого характеру з моментом вибуху першої світової війни. Окупація Галичини та Буковини російськими військами стягає до Австрії, а особливо до Відня тисячі втікачів. Вони починають надавати тон громадському життю разом з установами, які постали під час війни: Союзом Визволення України, Станицею УСС, Українським Червоним Хрестом і ін. Цей період можна назвати періодом внутрішньої еміґрації, яка радикально змінила структуру українського населення Відня. Численні імпрези, реферати і дискусії мають характер доривочний і неполітичний з огляду на стан війни, цензуру, нагінку на дійсних та уявних шпіонів, які, мовляв, спричинили поразку австрійської армії в Галичині, концентраційний табір, в якому опинилося чимало українських діячів і т. п.

Третій період між світовими війнами, приблизно до 1928 року, характеризується упадком Австрії як імперії, фатальним економічним станом цього краю та численною еміґрацією українського громадянства у зв'язку з занепадом української державности. Знову радикально змінюється структура наших організацій у Відні. Культурне і соціяльне життя концентрується довкруги посольства УНР, ЗУНР та інших державницько - еміґраційних установ. Проте, погіршення господарських умовин, безробіття і політичні межиусобиці спричиняють ліквідацію українських державницьких установ. Відень порожніє, а українське життя чим далі, тим більше підупадає.

Наступає період нацизму. Відень перестає бути метрополією держави, „штільгальтер-комісар" переводить всі українські товариства до одного льокалю на Банкґассе. Відношення німців до української проблеми та всякі перипетії світової хуртовини кидають українське громадянство Відня в шалений танок безпідставних ілюзій, розчарування та оґірчення. Все це закінчується глибоким пониженням українців як „остменшів", приналежних до безвартісної раси. Тим часом до Австрії припливає нова хвиля еміґрації: інтеліґенти з українських земель, що, як і в 1914 році, втікають від московської навали. Настає період територіяльної еміґрації, який позначається глибокою депресією громадського життя, бо територіяльні українці мало проявляють, а то й зовсім не мають інтересу до українських товариств.

Наслідки цього територіялізму виявляються по розвалі „Райху" в 1945 році. Совєтська окупація Австрії заморожує організоване життя. Десятки вивезених на Сибір українців, застрашування тих, що залишилися, і сотки тих, що втекли на Захід, характеризують цей період. Україну перестають вважати за означення нації. Це, мовляв, лише територія, і то, територія, на якій по-звірячому переслідувано жидівське населення. Спомин з царських погромів зв'язаних з містами України, погроми „української" армії Малиновського, які викликали в Европі жах, породжують, поруч із типовим для країн вільного світу незнанням історії, культури а то й географії українських земель, переконання, що українці — це погромники, антисеміти, послугачі нацизму або большевики, в кожному разі люди, яким не можна довіряти.

Недовір'я до українського громадянства в Австрії мало важливі психічні наслідки. Стало небезпечним називати себе українцем, бо це могло означати — вивіз на Сибір або щонайменше погорду збоку австрійців. Не тільки совєтська окупація, але й застрашування, зневіра, почуття безправности, безсилля та якоїсь всуґерованої нашими ворогами вини — стояли на перешкоді не тільки відновленню наших товариств, але й реакції на образи, якими засипувано українське громадянство. Тож не диво, що не піднеслось тоді ні одного голосу проти грабування майна українських установ, забрання льокалю на Банкґассе, ні одного голосу за зворотом бібліотек та архівів, які, валяються ще й досі по пивницях Відня. Психоза безправного втікача або бідного еміґранта була причиною, що не вшановано пам'яті соток українських громадян, замучених у нацистичних концентраційних таборах. Не поновлено зв'язків із народами вільного світу. Ця психоза віддзеркалювалася в структурі українського населення в Австрії, яке стоїть під знаком територіяльного українства і характеризується цілковитим упадком громадського життя.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р Філ. Микола Аркас

НАШ СТЕП

(4)

...Стали козаки вечора дожидати,
Стали тернові вогні розкладати,
Стали по чистому полі коні козацькі пускати,
Стали козацькії сідла од себе далеко одкидати,
Стали козацькії семип'ядні пищалі поза кущами ховати.
Отаман Матяш старенький теє зачуває,
Словами промовляє:
Козаки, панове-молодці!
Небезпечно ви маєте,
Козацькі коні із припона не пускайте,
Сідла козацькі під голови покладайте..
Бо се долина Кайнарськая,
Недалеко тут земля татарськая.
Тоді козаки з отамана Матяша насміхались:
— Десь ти, отамане Матяшу старенький, між козаками не бував,
Десь ти козацької каші не їдав,
Десь ти козацьких звичаїв не знав,
Що ти нам, козакам бравославцям, великий страх завдав.
Тоді отаман Матяш далеко од них одступав,
Терновий огонь розкладав,
Коня свого козацького осідлав,
Біля себе прининав.
То саме вночі заждав малую годинку, невелику часинку
Як не буйні вітри повівали,
Як турки-яничари з чистого поля в долину припали,
Дванадцять козаків-бравославців-небувальців в полон забрали..

(З древньої думи про отамана Матяша).

Проте, у ваблній, загрожуючій небезпеками, степовій далині ховалася Жар-птиця знедоленої України — Воля, і найсміливіші, найвідважніші свободолюбні сини її шукали ту Волю примарну то на вороному, то піша-пішаницею, і чимало з них гинуло від татарських стріл, від вовчих ікол або від спраги та голоду. І співалося тоді на Гетьманщині:

...Осідлаю кониченька,
Коня вороного, —
Нехай несе в чисте поле
Мене молодого, —
В чистім полі тирса шумить,
Катран зеленіє,
В чистім полі своя воля,
Що й серце німіє...

(З старої пісні „Не жур мене, моя мати").

і горював тоді, побивався загублений в степу:

...Побило мене в полі
Три недолі:
Перва недоля — безхліб'я,
Друга недоля — безвіддя,
Третя недоля, що своїх братів рідних не догнав...

(З тієї ж думи про трьох братів).

Ой, на татарських полях,
На козацьких шляхах
Не вовки-сіроманці квилять-проквиляють,
Не орли-чорнокрильці клекочуть, під небесами літають:
То сидить на могилі козак старенький,
Як голубонько сивенький,
На кобзі грає-виграває,
Голосно співає,
Кінь біля нього пострілянний, порубаний,
Ратиці поламаніє,
Піхви без шаблі булатної,
У ладівниці ні однісінького набою,
Тільки й зосталась йому бандура подорожная
Та у глибокій кишені люлька-бурунька
Та тютюну півпапушки.
Козак-сердега люлечку потягає,
На кобзі грає-виграває,
Жалібно співає:
— Гей, братця, панимолодці,
Козаки-запорожці!
Де ви ся повертаєте,
Як ви ся маєте?
Чи до Січі-матері прибуваєте,
Чи ляхів-ворогів киями покладаєте?
Чи татар-бусуменів малахаями, як череду, у полон заганяєте?
Коли б мені Бог поміг старі ноги розправляти,
За вами поспішати,
Може б ще я здужав на останку віку вам заграти,
Голосно заспівати!
Нехай би моя кобза знала
Що мене рука християнська поховала
А то пропаде моя кобза ні за собаку:
Лежатиме сама собі у степу...
А вже мені, старенькому, без коня пропадати:
Не зможу я по степах чвалати,
Будуть мене вовки-сіроманці зустрічати,
Будуть дідом за обідом коня мого заїдати!
Кобзо ж моя, дружино вірная,
Бандуро ж моя мальованая!
Де ж мені тебе діти?
А чи у чистому степу спалити
І попілець по вітру пустити?
А чи на могилі положити?
Нехай буйний вітер по степах пролітає,
Струни твої зачіпає,
Сумненько, жалібненько грає-виграває;
То може подорожні козаки бігтимуть близенько,
Почують, що ти граєш жалібненько,
Привернуть до могили?..

(Дума про козака бандуриста).

Поки існувала Гетьманщина й Військо Запорозьке, поки Росія не запровадила на Україні свої порядки, — наш степ зберігав свій первісний характер, лишався незайманим і сливе не зменшився розлогою, тільки на південних кордонах Гетьманщини відбувалося повільне заселення його хліборобами. Самі запорожці хліборобством не займалися; у степах вони випасали величезні табуни коней, овечі отари й стада худоби, присутність яких у степу ані трохи не порушувала його дикого вигляду. Ні міст, ні великих селищ запорожці не мали. Зосереджувалися в своїй твердині Січі, маючи лиш на границях своїх земель низку укріплених пунктів, як, наприклад, Орловський Шанець та Запорозький Гард — на заході, як забороло від поляків, Переволочну, Борисоглібівську й Усть - Самарську — проти Гетьманщини, Бахмут — від Слобожанщини, кріпості по річці Кальміюсу — від донців, коло Микитиного перевозу — проти турецького Очакова й татар Єдисанської та Буджацької орди, вздовж перевозу усього південного помежжя Вольностей Запорозьких — проти Криму. Порідку, дуже розкидано, в запорозьких степах виділи зимівники жонатих січовиків, і то, головним чином, поблизу Січі, над річками.

Зимівники були прототипом пізніших степових хуторів; господарі - запорожці „сідали на землю" завше близько води, коло плавень, хутори будували звичайно в лощинах, балках або ярах, в затишку, так, щоб з чистого поля їх не було видно. Зимівники укріплялися частоколом і ровом, мали навіть гармати. З січовиком та його родиною жила й челядь, його невеличка дружина й одночасно робітна сила. Вкруг зимівника певна кількість землі вже тоді засівалася збіжжям для власної потреби осадників, були баштани, городи, овочеві сади, випасалися овечі отари, гурти худоби й табуни коней. Власник зимівника, особа поважна, залюбки полював в степу: дичини й звіря була силенна; аж ось з Січі прибував гонець з вісткою, що Січі загрожує небезпека, і господар сідлав коня й поспішався до товариства лицарського.

УКРАЇНЦІ У ВІДНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Теперішний етап починається привернениям Австрії самостійности, відходом большевиків і частинним поворотом сибірських засланців. Австрія стає невтральним і під економічним оглядом багатим краєм. Її політична структура характеризується стабілізацією уряду в коаліції двох рівно сильних партій, які, навчені катастрофальними наслідками громадянських боїв 1934 року, постановили закласти державу на принципах безкомпромісового демократизму, толеранції та пошановання думки противника. Таке наставлення не могло лишитися без впливу на українців. На терені Австрії є ще, правда, певна кількість таборів, в яких живуть наші втікачі, головно ті, які через туберкульозу та інші хвороби не могли еміґрувати, старці, жінки та діти, але здібні до праці вже покидають табори і інтеґрують в економічному житті країни. Багато з них добре заробляють і є поважаними, вартісними працівниками, багато осягнули вже горожанство краю і починають тішитися симпатією населення, як тверезі, чесні та працьовиті люди. Рівночасно з інтеґрацією зростає національне почування, територіяльні українці, здебільша робітники, вирвані нацистичним апаратом із своїх сіл, усвідомляють, що вони — сини великого народу. Зростають самосвідомість, гордість і почуття, що, як громадяни Австрії, вони мають не тільки можливість, але й право домагатися такогож пошанування, яким користуються інші чужинці в цьому краю. Ставити домагання про зворот розграбованого майна українських установ — перший постулят цієї душевної свободи.

На місці колишніх багатих товариств постає насамперед при церкві св. Варвари у Відні церковне братство із його знаменитим хором. Незабаром організується культурне товариство „Буковина", яке стає не тільки територіяльним, але й загальним центром, перебираючи світську частину громадської діяльности українського Відня. Постає Жіночий Союз, розвивають свою діяльність харитативні організації, УЦДОА при таборі в Зальцбурґу та Червоний Хрест (УМХС) у Відні. Починається період реорганізації та відродження громадського життя.

Ця цілковита зміна інтересів та структури українського громадянства створила потребу зовсім іншого типу організації. По довших нарадах, зборах та дискусіях постав у Відні Союз Австрійських Громадян українського походження — в скороченій назві, яка точніше відповідає затвердженому урядово статутові: Союз Українців Австрії (СУА). Членами товариства можуть бути не тільки громадяни Австрії, але й всі ті українці, які в Австрії живуть і працюють. Надзвичайними членами можуть бути й не-українці, які приязно ставляться до нашої нації. Цим особам забезпечується можливість утворювати австрійсько - українські товариства в рамцях статуту.

Союз є організацією суто аполітичною, з цілями культурними та соціяльними. Крім українців Австрії, має воно на меті охопити також австрійських громадян, які вже інтеґрували в цім краю, але не забули ще свого українського походження і перестали брати участь в громадському житті здебільша тільки наслідком сполітизування та розінтриґування еміґраційних організацій.

Мета Союзу — репрезентація українства в Австрії і на міжнародному полі. Союз має поставити домагання про зворот майна українських товариств в Австрії, яке після перевороту в 1945 р. було пограбоване або секвестроване. Іде про приміщення, бібліотеки та архіви призбирані за десятиліття невсипуцої праці українців в Австрії. Союз мусить починати з голими руками, без хати, без книжок, часописів, ба навіть без примітивного канцелярійного приладдя.

Дальшим особливо важливим завданням Союзу є дослідження в архівах австрійських установ, де криються прямо нивечерпані джерела українознавства, незнані ще в нашому науковому житті документи сенсаційної вартости, як, наприклад, відкрита кілька тижнів тому кореспонденція Габсбурґів у справі перенесення Запорозької Січі до Бачки та Банату, довірочні листи Марії Тереси до наших єпископів, незнані документи з Берестейського миру, звідомлення поліційних урядів та намісництва про стан і розвиток українських партій, інтимати про поодиноких українських діячів, конфідентські донесення з масою незнаних подробиць, експертизи про наш національний рух і т. п.

Підготовляючись до ювілею Івана Франка, Союз знайшов усі документи, приложені до його докторської праці у Віденському університеті, між іншим дуже цікава власноручно писана його бібліографія, його свідоцтва, оцінки його праць і т. п. Цілу низку незнаних публіцистичних праць автора „Каменярів" знайдено в національній бібліотеці, врятуваних у віденських журналах та часописах. Фонди для розбудови архівальних дослідів Союз плянує дістати головно з продажі фотокопій та мікрофільмів важливих документів нашим установам та із збірок, ведених поміж нашим громадянством. Систематична розбудова цих дослідів дасть заробіток нашим науковим працівникам, які живуть чи радше животіють на допомозі харитативних установ.

Дальшим завданням Союзу є заінтересування нашої молоді студіями в високих школах. Життя в Австрії дещо дешевше як в інших країнах, тутешні високі школи мають добре ім'я в цілому світі, а приплив студіюючої молоді може бути корисний для громадського життя у Відні так само, як і для батьків, що бажають виховати своїх дітей у традиціях доброго українства. Допомогова акція для членів і їх родин, розшукування осіб, що загубилися під час світової війни, влаштовування імпрез, літературних вечорів, пресових конференцій, курсів, і т. д., видавання книжок, часописів та утримування осель ,дитячих садків тощо — належить до статутом усталених обов'язків Союзу.

Окрема Комісія при Союзі, що складається з представників усіх культурних та харитативних організацій Австрії, має гармонізувати діяльність цих організацій, полагоджувати можливі непорозуміння та радити у спільній праці.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Закінчення Шкільного Року в Школі Українознавства в Сиракюзах, Н. Й.

Школа Українознавства в Сиракюзах закінчила вже 6 років свойого існування. В цьому році закінчили шкільний рік 94 учні, на всіх 101, які були вписані продовж року до школи. Школа мала в цьому році 7 кляс, в яких учило 5 учителів: Софія Фраціяк (1 кл.), Михайлина Величко (2 кляса), Стефанія Жизневська (3 кляса), Марія Тим'як (4 і 5 кляса) і Марія Логаза (6 і 7 кляса). Крім того було 2 учнів у 9-ій клясі.

Святочне закінчення шкільного року відбулося 23 червня в залі парохіяльної школи. Програма складалася з 3-ох частин:

1-шу частину присвячено пам'яті Митрополита Андрея Шептицького. Реферат виголосила учениця 7-мої кляси Дануся Гапій, вірш присвячений Митрополитові віддеклямував учен 1 кляси Ігор Копко, а збірну деклямацію „Митрополитові Андреєві" віддеклямували учениці 2-ої кляси: Леся Жмур, Надя Гусак, Маруся Тишко, Ірка Блозовська і Маруся Перла. Ганя Полівчак, учениця 7-ої кляси, відчитала спомин матері Митрополита Андрея про день Його Першого Святого Причастя. Всі точки були переплітані піснями релігійного змісту, які співали учні 7-ої кляси.

Другу частинву програми започаткувала Люба Мазурик, з 7-ої кляси доповіддю на тему, яке значення має Школа Українознавства для українських дітей, що виростають поза межами рідної Батьківщини. Оля Надвірська, уч. 3-ої кляси віддеклямувала віршик Іванни Савицької „Дай то, Боже", а Влодзьо Мазурик, уч. 3-ої кл. віддеклямував вірш „Співанка". Учениці, що належали до шкільного хору, який провадив проф. Микола Єржківський, відспівали три пісні „Ой із за гори буйний вітер віє" — народня пісня, записана М. Лисенком, „Ой літає соколонько" — обжинкова, записана К. Стеценком, та „Не ходила на вулицю, не піду" — муз. М. Леонтовича. На закінчення Ірця Миколаєвич уч. 1-ої кл. віддеклямувала віршик „Діти їдуть на вакації".

Третя частинва почалася коротким словом керівнички школи, яка подала звіт з праці школи за останій рік. Приступлено до роздачі свідоцтв та нагород пильности у виді українських книжок. Ці нагороди роздано тільки в клясах 1-ій і 9-ій тому, що в клясах 2-7 відбувалися змагання в українознавстві і в цих клясах діставали нагороди ті учні, які здобули якісь місця в тих змаганнях. Першу клясу закінчили з дуже добрим поступом і дістали нагороди: Ігор Копко, Ірця Миколаєвич, Марта Грипа, Дарка Матвійчак і Маруся Александрович. 9 клясу закінчили з дуже добрим поступом Ліда Величко і Ростислав Смик.

Окремою точкою цього вечора було проголошення вислідy тримісячних Змагань в Українознавстві, які проводжено в клясах від 2-7-ої.

В клясах 2 і 3 всі учні брали участь у змаганнях. Змагання ці полягали на поправному і старанному писанні шкільних задач і диктатів, на поправному читанні і на скількості прочитаних читанок, на правильному відвідуванні школи, добрій поведінці і на вживанні української мови. В клясі другій першу нагороду здобула Надя Гусак, яка дістала альбом „Любіть Україну". Другу нагороду книжку „Лис Микита" здобули Иосиф Гаргай, Марко Середович і Людмила Хомяк, а третю Марія Перла, Леся Жмур, Марія Тишко, Михайло Качмар і Богдан Шарабура. В клясі третій — першу нагороду „альбом „Любіть Україну" здобула Оля Надвірська, другу „Син України" — Роксоляна Тимяк і Ярослав Шевчик, третю — „Лис Микита" і „Казки" — Іван Курилко, Ганя Александрович, а четверту — Ярослав Хомяк і Петро Пилипишин.

В клясах 4 і 5 і 6 і 7 змагання відбулися на добровільній базі. В клясах 4-5 зголосилося до змагань 19 учнів на всіх 21. Вимогами змагань було посилене читання українських книжок і письменний зміст з прочитаного, вивчити життєписи Т. Шевченка, Івана Франка і Лесі Українки, приходити завжди приготованими до школи Українознавства, не опускати лекцій, вивчити вірш „Веснянки" Івана Франка та послуговуватися українською мовою. В цих клясах перші нагороди (оплата пів табору) одержали Стефа Надвірська (пластовий табір) і Петро Новий (сумівський табір), другу — Ганя Купровська („Велика Історія України", вид. Тиктора), а третю (Шлях Велетня") Марія Вовк і Оля Руцька. Нагороду за пильність дістала Ганя Когут.

В 6-7 клясі до змагань зголосилося 22 учні на всіх 25. В цій клясі такі змагання відбувалися теж минулого року і в цім році вимоги змагань були доволі високі. Крім посиленого читання українських книжок, денно найменше 10 сторінок, велику вагу кладено на вживання української мови в щоденному житті, написання змістів з прочитаних книжок, вивчення віршів Каменярі, Любіть Україну, двох довільних віршів Лесі Українки і довшого вірша Т. Шевченка, написати задачу на тему: „Як я повинна жити і що робити, щоб вирости на корисного члена українського народу", приготування розповіді на довільну тему на час, 5—10 мінут, кожноразова приявність в Школі Українознавства, дуже добрі поступи в школі та систематичне, щотижневе звітування з проробленої праці.

В цій клясі учні змагалися дуже серйозно.

1-ше місце здобула Люба Мазурик, яка теж і в минулому році мала перше місце. Вона прочитала продовж трьох місяців 5019 сторінок українських книжок, здобула 5393 пункти, і виповнила всі вимоги у 100 відсотках. В нагороду дістала оплату півпластового табору в Іст Четгем та книжку „Кобзар" (Сімовича).

Другу нагороду здобули аж 3 учениці, прочитавши поверх 3.000 сторінок українських книжок, та здобувши 3.000 пунктів. Ці учениці це Надя Пилипишин, Ірця Граб та Марта Бачинська. Дві перші дістали в нагороду повне видання творів Лесі Українки, а третя — Трилогію Б. Лепкого.

Третє місце здобули: Зенко Карпишин, який прочитав 2,582 сторінки українських книжок, та Дануся Гапій, яка прочитала 1767 сторінок книжок. Зенко Карпишин дістав в нагороду Трилогію Лепкого, а Дануся Гапій „Кобзар" (Сімовича).

Крім того ще 6 учнів прочитало вимагану скількість укр. книжок, а саме: Ганя Полівчак, Ганя Возняк, Ірина Купровська, Мирося Павлів, Славко Пікулецький та Оксана Кравс.

Нагороди за участь в змаганнях дістали ще Маруся Проскуренко, Ірка Будзяк, Ірка Богайчук і Люба Тарнавська.

Гроші на закуплення так цінних нагород зложили поодинокі громадяни і громадські організації міста Сиракюз.

Прихід (в долярах): Відділ УККА 50, Союз Українок 50, п-ні Марія Тимяк 40, п-ні Марія Логаза 40, д-р О. Гудзяк 24, п. Омелян Граб 20, п. Марія Карпишин 15, Відділ ООЧСУ 15, Осередок СУМА 10, Відділ ОДВУ 10, 34. Курінь Пластунок 10, Пластова Станиця 10, 39. Відділ УНС 10, Батьківський Комітет 15, п. Іван Пиндус 5, готівка з минулого року 8, разом: 332 долярів.

Розхід (в долярах) Оплачено трьом дітям по пів табору 120, закуплено книжок („Арка" в Ню Йорку, „Арка" Торонто, книгарня „Свободи") на суму 212, разом: 332 долярів.

Після закінчення шкільного року Батьківський Комітет зі своїх фондів уфундував ще одній дитині оплату на півтабору в сумі 40 дол.

Батьківський Комітет допомагав Школі Українознавства продовж цілого року в такому складі: Богдан Тимак, Юліян Копко, Степан Пилипишин, Зенон Євчук і Іван Блозовський.

На закінченні шкільного року були приявні представники майже всіх громадських організацій міста Сиракюз, деякі визначні громадяни, які, хоч не мають в школі своїх дітей, то цікавляться працею школи, а також батьки дітвори.

Цілу імпрезу закінчено відспіванням молитви „Боже Великий, Творче Всесильний", яку відспівали разом з дітворою всі приявні.

Управа Школи Українознавства в Сиракюзах

Праця в музичному садку в Ню Йорку

11 червня закінчився шкільний рік Музичного Садка в Ню Йорку. Була це гарна нагода до урочистого свята, завершення ще одного року праці для учительки Галини Мирошниченко, скупченням радісних переживань, черпаних із чарівної науки — гри протягом осени, зими й весни для дітвори учнів Музичного Садка.

Під кінець шкільного року відчула бо кожна дитина, що роля, доручена їй тепер, робить її щасливою. З початку року могла ж вона лише мріяти про те, щоб виступати гарно вбраною, казочно рухаючись; від цілої душі співати, чи з усього свого широко відкритого серденька говорити віршики. Протягом року навчання мали ті дітки двічі нагоду вправлятися у виступах перед „великою публікою", складеною, на превеликий жаль, майже виключно з батьків та близьких приятелів, знайомих.

Традиційно відбулося свято св. о. Миколая з програмою, прийняттям та роздачею дарунків. Одначе, які слабонькі були тоді „наші сили": маленькі ролі, непевні кроки, неспівучі голоски. І старшенькі діти, що ходили вже кілька літ, не блистіли так, як при кінці року.

Відзначений був і День Матері. Танцював і співав вільно й безжурно гурт веселих діток у народних строях. Деклямували тремливі, але повні виразу, голосочки, співали дуетики й соля. З радости розширялися серця мамів і татів. І під кінець зворушлива сценка, з якої дітки приносили, кожне своїй мамі, китицю бозу й червоні гвоздики. На цьому святі виступав маленький піяніст з Нюарку, 5-ти літній учень пані Галини, Алік Череута, який чистенько відограв коротеньку програму учня 1-го року гри на фортепіяні.

Минуло кілька тижнів, і ось закінчення року. Святочна програма почалась о 11 год. рано. Присутні самі батьки та близькі знайомі. Виступає перша група, це значить наймолодші дітки, найновіші учні, їх навчання тривало лише пів року, а деяких 1 рочок. На поміч їм додано 3 дівчинки з найстаршого року: Зазуля Таня, Кузьо Галинка та Аніта. Вони з легкістю виконали ролі дівчаток у цій сценці пера Марії Пригари „Весна". Дальші ролі виконані з захватом: жабки — Любайова, Рома Сохан, лелека — Осип Корчинський, дятел — Олесь Москва, квіти — Адріяна Ґудзувата, Ліда Домбровська, Христя Підгородецька, Марта Шкафаровська, зайчики — Богдан Тащук і мав ще бути Павлик Чарський, але він бідненький, день перед тим стовк собі міцно пальчик і мусів перебути у шпиталі. Дальше: ведмедик — Лев Добрянський, а ролю жайворонка мала виконати Лізя Павлюк, та вона не з власної вини спізнилась.

Виступила друга група, діти, що вчилися впродовж двох років, співали, відіграли прегарненьку музичну сценку К. Перелісної, присмна музика М. Фоменка. Листоноша — Леопардик, — Мирон Кравчук шукав за жучком, мав для нього листа. Стукав до дупла у дереві, співав відданий своїй ролі, — питав за жучком. Відзивалася несміливим, але гарним голосочком сова — Оленка Шумилович, вона співала, що тут мешкає сова-старенька вдова, а що жук деінде. Тоді листоноша-леопардик стукав до норки їжака. Показувався їжачок — Петрусь Рівес, міцним голоском вірно виводив мелодійку; казав, що тут мешкає їжак-молодий козак і посилав листоношу дальше, і він потрапив на хатинку шпаків: Леся Дума, Леся Майстренко, Христинка Роговська.

Защебетали нижчі й вищі голосочки, весело й цікаво випереджували одна одну, їх головки прикрашені дзьобиками. Шпачки назвали себе славними співачками й післали листоношу дальше, і врешті знайшов він жучка. За великими червоноголовими грибами сидить маленький жучок — Віруня Шумилович. Роля її — спів, всього одне речення, але вона співає його виразно, поволі, — аби довше. Виходить з-за грибів і відбирає щаслива листа: лист від мами, і як переповіла публіці учителька, жучок все чекав на листа від мами й плакав, як не отримав. Тож мама часто пише. Ось іде листоноша, на цей раз зайчик — Юрчик Шипайло, і він дуже гарно виконав цю ролю. Ціла сценка повторяється щераз, на велику радість публіки і на не меншу радість самих артистів.

Сценка бездоганно опрацьована, декорації чарівні, майстерно створені малярем Л. Кузьмою, як у всіх інших сценках. І костюми та маски цікаві, естетичні, діти захоплені своїми ролями, усе перед публікою живе кольорами, радістю і свіжістю

В третій точці була скорочена оперка „Гуси — Лебеді", на підставі нар. казки. Казочно гарна музика В. Грудина.

Чарівним голосочком співала, шукала за братіком Івасиком сестричка. Галя Кузьо виконала цю ролю з життям і з вимогами до свого музичного та артистичного таланту.

Братік Івась — Віруня Шумилович, завзято й щиро співала подяку Возі, коли вдалося йому з сестричкою втекти від лебедів до рідненьких батьків.

Піпечка — Юрко Шипайло, річечка — Петрусь Рівес, і яблунька — Мирон Кравчук сердечно співали-намовляли сестричку скоштувати їх смачних виробів чи овочів, за це вони годилися помогти їй знайти братіка.

Лебеді: Леся Дума, Аніта Кузьо, Леся Майстренко, Христинка Роговська та Оленка Шумилович граціозно в кожному русі танцювали навколо братіка, — бавилися з ним, після того як викрали його сплячого з лісу, а потім гуртом сумно співали-прощалися з милим Іваськом, коли він із сестричкою зник за фірточкою батьківського подвір'я.

Після третьої точки зібрались всі діти на сцені, їх фільмовано й фотографовано з учителькою й роздано їм посвідки за час, який хто перебув у Муз. Садку.

Мами щедро подбали про спільну перекуску, зложившися грішми та поділивши між собою працю. Робили вони це при кожному святі у Муз. Садку і так причинялися до його успіху.

Коли вже всі розійшлися, лишилися ми ще з панею Галею і вона поділилася з нами ще одною радістю, а саме, що її учні фортепіяна гарно поздавали іспити перед комісією Нешенел Гілд Оф піяно тічерс: це організація, яка об'єднує амер. учителів музики й охороняє їх працю від небажаних явищ.

Пані Г. Мирошниченко дістала признання за дуже добру працю, а учні її дістали дипломи з високими оцінками та відповідними відзнаками.

Ірина Шуварська

Від Комісії УВАН у ЗДА для вшанування пам'яті М. О. Ветухова

12 червня ц. р., на Українському центральному православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Ню Джерзі, відбулося урочисте посвячення пам'ятника на могилі М. О. Ветухова, першого президента УВАН у ЗДА, який помер 11 червня 1959 року.

З доручення консисторії Української Православної Церкви в ЗДА панахиду відслужив і посвячення пам'ятника провів о. Богдан Желехівський у сослужінню протодиякона о. Миколи Рибачука, співав хор Української Православної Церкви св. Андрія під дириґуванням о. ігумена Святослава Магаляса. На посвяченні був присутній Президент УНР в екзилі д-р Ст. Витвицький, голова Виконного Органу УНРади, М. Лівицький, члени і прихильники УВАН у ЗДА та численні представники українського громадянства з Ню Йорку, Филаделфії, Трентону та інших місцевостей.

Після посвячення, о. Богдан Желехівський згадав М. Ветухова, як великого ученого і громадського діяча. Довшу промову виголосив Микола Лівицький, підкресливши здібности М. Ветухова, як видатного організатора, які він прикладав на служіння українській справі. Був принциповою людиною і твердо йшов за своїми переконаннями, не звертаючи уваги на напади, які вважав безпідставними. Був джентельменом у своїх відносинах з людьми.

О. протодиякон Микола Рибачук говорив про релігійність М. Ветухова і його конструктивну участь у церковному житті.

Дійсний член УВАН у ЗДА Володимир Дорошенко зупинився на творчій праці М. Ветухова, як президента Академії.

Пам'ятник поставлено в день першої річниці смерти М. О. Ветухова на кошти, зібрані серед українців вільного світу. За проєктом, що його вибрала родина покійного, пам'ятник побудувала фірма О. Шульгіна в Ню Йорку.

Комісія продовжує збирати кошти на видання збірника пам'яті М. О. Ветухова.

Комісія при УВАН у ЗДА для вшанування пам'яті М. О. Ветухова.

Соммерфілд заявляє, що тепер „не час вибирати хлопця, щоб виконував працю мужчини"

Шикаґо. — Головний поштмастер Артур Е. Соммерфілд заявив на пресовій конференції, що тепер під час такого великого напруження в світовій політиці „не є час на те, щоб вибирати хлопця на той пост, на якому повинна бути доросла людина". Соммерфілд мав на думці сенатора Джана Ф. Кеннеді. Головний поштмайстер заявив, що він ці свої думки поширюватиме в окремій летючці на Республіканскій Конвенції. В летючці говориться про те, що демократи не зрозуміли важливости цієї хвилини, коли вільному світові загрожує міжнародний комунізм. На думку Соммерфілда віце-президент Ніксон „є не тільки наисильнішою людиною, але він є і єдиним вибранцем американського народу, який може вести американський нарід та додати довір'я і відваги іншим народам в цьому, повному турботи, часі".

Коляда Зборівського Допомогового Комітету в Ню Йорку

Приятелі Зборівського Допомогового Комітету на терені Ню Йорку і інших міст скупчення Зборівців Америки і Канади передали і переслали на харитативні цілі Комітету з нагоди цьогорічної коляди $542.

Між жертводавцями Ню Йорку і околиць записані пп. Іван і Стефанія Луків $50. По $10: д-р Іван Новаківський, Теодор Мамус, Богдан Хомяк, Анна і Кароль Олива $7. По $5: Михайло Барановський, Іван Рак, Микола Паш, Петро Мартюк, Петро Бойко, Михайло Романів, Осип Кіндратів, Василь Конкольовський, Макс і Полі Петрик, Станлей Стефанів, Микола і Ольга Олійник, Іван Баранецький, Іван Познаховський, Максим Паньків, Марія Процикова, Филаделфія, К. Горішна, С. Муравський, Дмитро Жеґрай, Лікерія Филипчук, Люба Мриґлоцька, інж. Роман Ґуляй, Трентон д-р Антін Жуковський, Норт Дакота, Богдана Чехович, Іван Мартинів, Володимир Заяць, Микола Гуральний, Михайло Білик, Байон, Григорій Добуш, Бавид Брук, Іван Зварич, Трентон, Михайло Лобур, Омага, Небраска, Осип Вовк, Ксеня Задорожна, Богдан Мельник і Петро Дяків зі Ст. Кетер., Онт., Канада. Петро Николишин, Джамейка, Масс. По $3: Григорій Цебрій, Евстахія Захарчук, о. Роман Ганас, Микита Паньків, Микола Кравець, Роман Метельський, Василь і Анна Барон. Дмитро Приліп $2.50. По $2: Іван Лобур, Андрусишин, Бубела, Лаврентій Барицький, мгр. Осип Янкевич, Т. Кос, Андрій Ґавур, Михайло Жук, О. Маланчук, І. Луцик, Микола Фрей, А. Ребус, Петро Глух. По $1: Іларій Новосельський, С. Рекшинська, А. Ясній, М. Карпович, П. Борисюк, Гартфорд, Конн. Іван Щебльовський, Шикаґо, Петро Н. В. Піцик і Стефан Г., Йонкерс.

Филаделфія. — Збірка п. Миколи Бута: $50. Микола Бута $5, М. Карбівник $3, по $2: Теодор Свистун, Михайло Панько, Михайло Гармата, по $1.50: Корнило Палій, Олекса Гук, по $1: В. Хромяк, П. Гереґа, В. Дубенко, І. Пуздрак, Захар Кравченко, Т. Ружалович, Д. Ковалик, Ксеня Палій, Роман Лисий, О. Віляи, Василь Кривий, Михайло Лужецький, В. Дузінкевич, В. Леснюк, Розалія Лисак, Дмитро Федорійчук, Петро Станько, Іван Сташко, Григорій Білоцерковець, Михайло Хомин, Осип Лесів, Михайло Галамай, Онуфрій Мізюк, Микола Фик, Яків Пацовський, Дмитро Мисько, Стефан Мелько, Іван Ігнатюк, Іван Потучко, Василь Хариш, Степан Семен, Олекса Лозинський, Анна Бута.

Вилиментик, Конн. — Збірка п. Василя Олійника $15. — По $2: Василь Олійник, Онуфрій Бандас, по $1: о. Андрій Назаревич, Іван Поваллюк, Василь Івах, Славко Ардиковський, Мирон Дмитраш, Йосиф Швед, Василь Гірчиця, Іван Здирко, Михайло Плеш, Ілько Попорець, Решта дрібними.

Шикаґо. — Збірка п. Ал. Олексина, П. А. Олексин $10. По $5: Павло Павлишин, Михайло Вобко, Михайло Дерех, По $1: Фардиґа і Н. Н. — Разом $27.

Лос Анджелес, Кал. — Збірка п. Дмитра Гаранджука $52. — Збірка п. П. Семчука $15. — Збірка п. П. Семчишина $14.50. М. Лиш $20.

Монтреал, Канада. — Збірка п. П. Варана $10. — Ярослав Лещишин $3, по $2: Іван Яруш, П. Баран, по $1: В. Мельниченко, М. Хабло, Назипальський.

Збірки спеціяльного призначення.

Филаделфія. — Збірка п. Миколи Бута на фонд опіки над Дит. Садком в Крайльсгаймі $40. — По $5: Антін Зварич, Микола Бута, по $3: А. Заброцька, Богданна Тимкевич, по $2: Дмитро Задворняк, Одарка Лишак, Ліда Дубинська $1.50, по $1: д-р І. Макух, П. Квасишин, С. Сівецький, М. Канюка, С. Терлецька, С. Семен, Іван Ігнатюк, Г. Долинський, Ірина Мадай, Михайло Кузьма, Микола Мелько, Галина Баляс, Михайло Пенцак, Микола Ружилович, Петро Станько, інж. Осип Стойкевич, д-р В. Рудницький, Михайло Лужецький.

Монтреал, Канада. — Збірка п. Ярослава Лещишина $40. — Ярослав Лещишин $25, П. Пошивайло $10. По $2: В. Мельниченко, Наконечний, В. Ковальський $1.

Филаделфія. — Збірка п. Миколи Бута для хворого в санаторії п. В. К. $100.50. — Д-р Ів. Новаківський $20, по $10: інж. Осип Стойкевич, Антін Зварич, Микола Процик; М. Бута $5; А. Заброцька $3; по $2: Ів. Шперналь, Дмитро Задворняк, д-р Ілля Макух, М. Курман, Ярослав Курташ, Сидір Василів, В. Тимкевич; по $1: А. Кос, А. Мороз, Василь Ковальчук, Степан Вирста, Анна Вирста, Осип Олексяк, Стефанія Терлецька, Стефан Сівецький, Іван Квик, Василь Лешак, Грогорій Іваськів Павло Гадач, Михайло Кузьма, Яр. Мадай, Василь Варварюк, Вол. Іваськів, Вол. Лупань, Т. Мелько, Василь Бурбан, Іван Баляс, Ольга Карван, Василь Яворський, Микола Римарчук, Петро Караба, Станислав Габля, А. Качак, Осип Петрович, Ева Медвідь.

Замісць вінка на могилу.

Замість вінка на могилу бл. п. д-ра Теодора Хомяка, містоголови Збор. Доп. Комітету, зложили на харитативні цілі Зборівського Допомогового Комітету: по $10 о. Роман Ганас, п. Микола Бута.

Збірка для ЗУАДКомітету у Филаделфії.

Переведена в цім році поміж членами Зборівського Допомогового Комітету збірка-коляда для ЗУАДКомітету принесла $10. — По $2: Осип Маланчук, Василь Паліш. — По $1: Максим Паньків, Іван Баранецький, А. Беньо, Михайло Романів, Зірка Маланчук, Богдан Чехович.

Зустріч Зборівців.

Запланована на осінь м. р. зустріч не відбулася, натомість відбудеться в цім році в неділю 23-го жовтня 1960, як дотепер в залі церкви при 10-ій вул. і Евню „А".

О. М.

● **Пані Ф. Д. Рузвелт** заявила, що вона не вповні вдоволена є з демократичним найменуванням сенваторів Кеннеді і Джансона, але вона буде підтримувати кандидатури, бо є карною членкинею своєї партії. Пані Рузвелт хвалила демократичну виборчу плятформу як таку, яка „глядить вперед", і тому, на її думку демократи виграють вибори восени цього року.

● **Колишній** нюйоркський губернатор Аверелл Гарриман заявив, що нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер поводиться так, немов би „Ніксон мав програти цьогорічні вибори, а він сам мав би обняти провід Республіканської партії в 1964 році". Цей погляд висловив Гарриман в телевізійній програмі, що називається „Пряма лінія".

Літературний конкурс на повість про Митрополита А. Шептицького

Филаделфія, Па. — Тижневик „Шлях" з 27-го липня повідомляє, що „Головна Управа Асоціяції Української Католицької Преси вирішила, за відомом і згодою Постулятора о. д-ра Михайла Гринчишина ЧНІ, проголосити Літературний конкурс на повість про життя і діяльність Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького. Твір повинен бути збудований за правилами писання повісти та в своїй основі й цілості згідний із законами Христової моралі й християнського світогляду. До Жюрі Літературного конкурсу АУКП входять: о. проф. Н. Кушнірик, Монтреал, Канада; проф. Володимир Радзикевич, Клівленд; д-р Василь Лев, Скрентон, Па.; д-р Григор Лужницький і д-р Петро Ісаїв, Филаделфія, Па.

Речинець надсилання творів у розмірі приблизно 15-20 аркушів друку (найбільше 320 сторін) — визначено на 31 грудня 1962. Будуть дві нагороди, на уфундування яких пожертвували досі українські лікарі в стейті Огайо 339 долярів. Докладні умови будуть опубліковані щойно тоді, коли буде зібраний повний фонд літературних нагород.

Равль Кастро приїхав після Москви і Праги до Каїро для розмов з Насcером

Каїро. — 29-річний брат кубинського диктатора Фіделя Кастра, Равль, який є міністром військових справ і командантом кубинських збройних сил, приїхав — після Москви і Праги — до столиці З'єдиненої Арабської Республіки. Він заявив на вступі, що їздив до Москви „щоб затіснити співпрацю між Кубою і Москвою і ту ціль осягнув". У товаристві Равля Кастра є його дружина і 34 інші кубинці. Равль Кастро не скриває, що він роз'їздить, щоб мобілізувати приятелів для Куби з поміж комуністичних і невтральних країн. У Москві він говорив про З'єдинені Держави, як про „найбільшого у світі ворога миру", який старається за політичну й економічну ізоляцію Куби. Равль Кастро відвідував Мадярщину і Румунію вже в 1953 році і про нього віддавна існує опінія, як про комуніста. Фідель Кастро, його брат Равль і комуністичний директор кубинського державного банку, народжений в Арґентині Ернесто Гверара — це трійка, що насправді править нині Кубою, довівши її пляново до стану комуністичної сателітної країни.

ЗІ СПОРТУ

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІГА

САМПДОРІЯ (ІТАЛІЯ) — РАПІД (АВСТРІЯ) 3:2 (1:1)

Ню Йорк, 23 липня. — Австрійцям таки не везе у розгривках М. Ф. Ліґи. Цим разом знов Рапід мав навіть перевагу, спеціяльно в першій півгрі, але зумів здобути лише одні ворота зі стрілу молодого змагуна Рудольфа Фльоґеля у 15-ій хвилині гри. Італійці вирівняли в 44-ій хвилині з акції, яку бічний суддя вважав „офсайдом", але головний суддя признав ворота. Обурені італійські симпатики пробували „переконати" бічного суддю, що він помилявся, а один з них, якийсь Анджело Кассо з Филаделфії, так завзято арґументував, що перевернув суддю та побив його. Цей симпатик вперто переконував опісля поліцію, яка його заарештувала, що він мав рацію.

Після нерішеної до перерви, зміна піль не принесла значної зміни гри. Все таки італійці здобули ще двоє воріт зі стрілів цього ж самого дуже доброго змагунва Серджіо Бріґенті, який осягнув в цих змаганнях т. зв. „геттрік" (стрілив трос воріт). Другі ворота до Рапіду, згідно з твердженням австрійців, яких відвідав я після змагань, були теж стрілені з „офсайду". І тут власне треба признати австрійцям, як теж і шведам, що вони є справді добрими спортовцями, які вміють чесно програвати і навіть в обличчі дуже кривдячих рішень суддів не вдаються до якихнебудь авантюр. На дві хвилини перед кінцем Рапід здобув другі ворота зі стрілу В. Зайтеля, та мав нагоду ще навіть вирівняти. Нерішений вислід цих змагань був би, на мою думку, найбільш справедливим у цій досить гарній грі. Суддя відсвистав кінець змагань три хвилини заскоро. Глядачів було 6,129.

Згідно зі станом показника Ліґи італійці ще мають математичну шансу здобути навіть перше місце другої дивізії. Для цього однак треба б високої програної Червоної Зорі зі Шведами, що дуже неправдоподібне, та високої виграної Сампдорії з портуґальцями у зустрічах, які відбудуться в середу 27-го липня. Крім цього ще треба б Червоній Зорі високо виграти з бразилійцями клюбу Банґу в грі на наступну суботу 30 липня.

Найбільш правдоподібним є, що першенство буде вирішене між Червоною Зорею та Банґу в їх зустрічі в суботу, а італійці опиняться на третьому місці, може навіть лише через гірше відношення воріт від свого суперника на другому.

ПОКАЗНИК М. Ф. ЛІҐИ з 24 липня.

1. Банґу *)	7:1	12:3
2. Ч. Зоря	5:1	9:3
3. Сампдорія	5:3	10:11
4. Норшопінґ	3:5	10:11
5. Сп. Клюб	2:4	5:11
6. Рапід	0:8	6:14

*) В попередньому показнику у нас трапилася похибка і в колюмні точок подано було для Банґу 6:2, замість 6:0.

КАЛЕНДАРЕЦЬ ГОР М. Ф. ЛІҐ:

СЕРЕДА, 27 липня, год. 7.30, Червона Зоря (Юґославія) — Норшопінґ (Швеція), год. 9.30, Спортінґ Клюб (Портуґалія) — Сампдорія (Італія).

СУБОТА 30 липня, год. 6.30, Банґу (Бразилія) — Червона Зоря (Юґославія), год. 8.30, Спортінґ Клюб (Портуґалія) — Рапід (Австрія).

(в. с.)

● **Син покійного сенатора** Роберт А. Тефт молодший хвалить республіканську виборчу плятформу, кажучи, що вона є „відповідальною і поступовою". Тефт очолював підкомісію, яка займалася фінансовими справами та проблемами адміністрації. Головна плятформова комісія прийняла без змін ухвали цієї підкомісії.

Куба підписала торговельний договір із червоним Китаєм про продаж 500,000 тонн цукру

Гавана, Куба. — 23-го липня уряд прем'єра Фіделя Кастра підписав договір із червоним Китаєм про продаж річно по 500,000 тонн цукру. Після підписання цього договору має наступити визнання Кубою комуністичного Китаю і нав'язання дипломатичних зв'язків між обидвома країнами. Китай платитиме по 3.25 цента за фунт, бо така ціна є на міжнародному ринку. Куба дістане 20% в долярах, а за решту дістати ме китайські товари. ЗДА зредукували цукрову Кубинську квоту на 700,000 тонн цього року, і платили за Кубинський цукор на 2 центи більше за фунт, це значить майже по 40% більше від ціни на міжнародному ринку. Кубинський договір із Китаєм є на тих самих умовах, що із СССР, який купив 1,000,000 тонн кубинського цукру впродовж п'ятьох найближчих років, платячи за нього 20% долярами а решту машинами, нафтою й іншими товарами.

СССР при помочі ЧСР веде шпигунську роботу проти Еспанії

Мадрид. — Еспанські й американські ракетні літаки типу „Сейбр" і Ф-104 кількакратно в останньому часі перешкодили комуно - чеським літакам порушити еспанську територію і, мабуть, зробити світлини з американських баз в Еспанії та перевірити еспанську радарну систему. Чеські літаки використовують періодичні лети між Прагою і столицею Ґвінеї Конакрі, що їх тура веде попри Еспанію. Ґвінея недавня французька колонія, стала першою муринською державою, яка негайно нав'язала найприязніші зв'язки з комуністичними країнами опинившися відразу в ролі совєтського сателіта. Комуночеські літаки використали летунську комунікацію з Ґвінеєю для частих летів над Марокко і взагалі над північнозахідним побережжям Африки. Ясно, що ті лети відбуваються у шпигунських цілях. Еспанська преса, що підлягає урядовій цензурі, промовчала ті інциденти з комуно-чеськими розвідчими літаками. Американські військові чинники в Еспанії відмовились дати в цій справі офіційне пояснення.

Конґо підписало договір про розбудову своїх природних багатств

Леопольдвіль. — Уряд прем'єра Люмумби підписав з американським концерном „Міжнародна корпорація для розвитку Конґа" договір про розвиток і експлуатацію конґолійських речовин та будову водних електрівень. Договір підписав президент тієї корпорації, Едґар Детвіллер, який пояснив, що запроєктовані роботи виматимуть найменше двох більйонів долярів. Він признав, що покищо названа американська корпорація, яка постала тільки минулого року з основним капіталом один мільйон долярів, таких великих сум не має, але висловив переконання, що „не буде ніяких труднощів" дістати їх. Він особисто тісно зв'язаний з голляндськими корабельнобудівельними фірмами, як також з видатними промисловофінансовими колами кількох інших західньо - европейських держав. У проєктованих Детвіллером роботах мають знайти працю 11,000 автохтонів. Люмумба виїхав з Конґа до Англії і ЗДА м. і. в товаристві Детвіллера. У цій трансакції американська амбасада в Леопольдвілі не брала ніякої участи а була вона переведена виключно з приватної ініціятиви згаданого американського фінансіста. Детвіллер заявив, що свій плян пред'явить детально державному департаментові.

ТАРЗАН, ч. 4493. Зустріч із львом!

DURING THE COURSE OF ACTIVITY, TARZAN STATIONED THE CAMERAMAN BEHIND A BUSH — —

FOR A PUNGENT ODOR CAME TO HIS NOSTRILS — THAT OF A STALKING LION!

NUMA SINGLED OUT PACCO, THE ZEBRA; WITH A PARALYZING ROAR HE CHARGED FORWARD — — AND SPRANG!

Під час цієї праці Тарзан наказував фотографам зайняти становища в корчах...

Аж нагло їдкий запах дійшов до ніздрів... запах льва, що підкрадався!

Нума вибрав собі зебру Пакко; із вразливим криком він рушив вперед... і скочив!